

N É Z Ő P O N T

Centrál Színház:
Avenue Q

Nyulassy Attila
2010. október 03.

7óra7 10 pont

Közösség 8.37 pont

A Szezám utca és a Muppet-show közismert bábfiguráira hajazó karakterek egyúttal egy amerikai sikermusicalben bukkannak fel, hogy a puppetéria elemeit váratlan fordulatokkal, meghökkentő humorral és befogadhatóan érzелgős pillanatokkal vegyítve megtanítsanak minket is arra, hogy az élet szar, de kezelhető. A sok fülbemászó dallam, a szellemesen szókimondó és lényegre törő szöveg, valamint a stilizált naturalizmus mindvégig ügyesen lavíroz a hétköznapiak tragédiája és komédiája között, hogy egy magával ragadóan szórakoztató, de a gondolatoktól sem megriadó, s ekképpen hiánypótló előadást produkáljanak a nézők legnagyobb örömére. Princeton, egy frissen diplomázott, huszonnégy éves (természetesen munkanélküli) srác, hátrányos anyagi helyzetét szem előtt tartva, kivesz egy lakást az Avenue Q-n, ahol Michael Jackson a gondnok. Hasonló, banálishan meghökkentő pillanatokkal pereg tovább a történet: megismerkedünk Briannel, az állás nélküli komikussal, kedvesével, Sente Stével (ejtsd: Sente Ste), a páciensstelen japán pszichológussal, Kate mumussal, a pályakezdő tanárnővel, Roddal, a jobboldali konzervatív bankárral, az ő lakótársával, Nickyvel, az életművésszel, valamint Kuki Mumussal, egy perverz magánzó háziszörnnel.

Végigkísérhetjük Princeton szárnybontogatásait, ahogyan keresi élete célját - kizárólag fejben -, virágzó, majd megszakadó, de ismét feltámadó szerelmét Kate-tel, valamint kibontakozik Rod és Nicky története is: Rod önnön homoszexualitását próbálja elfogadni, Nicky pedig mindezt nem képes kulturáltan kezelni, és rá kell döbennie, hogy néha az önzetlen segítség a legkézenfekvőbb megoldás. De becsúszik még a képbe, helyesebben Princeton lakásába Lucy, a plasztikázott, agyonmázolt bombázó diva is, mialatt Brian és Sten Ste abszurd románca örökre összekötődik a sok életértelme-keresgélés között, pedig fel kell ismerniük, hogy bármit is tesznek, a boldogság hajszolt keresése nem boldoggá, hanem görcsössé tesz, ezért inkább ne vessünk rajta. Mert itt az együtt-élés fontos kérdéseiről van szó, méghozzá nyíltan, nem valamiféle álságos merészkedéssel, s ennek következtében ki is derül, hogy a báb képes együttélni a mumussal, a japán a zsidóval, még akkor is, ha mindenkiben lappang egy kis náci...

Szerencsére a nevetéses rész már ránk marad, amiben viszont nagy segítséget nyújtanak az egymásra hangolódott, rendkívül pontosan, ám felszabadultan teljesítő színészek. A legparádásabbak közé tartoznak Janicsek Péter éles váltásai: Kuki Mumust mély és hirtelen előtörő torokhangból, valamint váratlan mozdulatokból épít fel, amelyek mögött a mindenre jó a pornó-megoldáson túl a sanyarú gyerekkor is ott lapul finoman; Mackófiúként pedig ezt viszi el a kegyetlen, ám negédes brutalitás felé, Nickyként pedig egy teljesen hétköznapi, a sallangoktól és protokolloktól mentes, ami-a-szívemen-az-a-számon utcai srácot varázsol elénk. Balogh Anna szintén rendkívül sokoldalúan bánt a bábokkal: Kate Mumusa egy szerethető, szelíd, kedves, szorongó, mélyérzésű figura, aki ódzkodik mások megsértésétől, de személyiségfejlődése eljut oda, hogy öntudattal megmondja munkaadójának a véleményét, még ha ez az állásába is kerül, míg Lucyja vad, gátlástalan, ostoba, szexuálisan túlfűtött: Kate inverze. A Vári-Kovács Péter által mozgatott és hangolt Princetont és Rodot egy hajszál választja el egymástól, mindkettőjükre útkereső, klasszikus drámai hősök vonásait festi, csak míg Princeton a hétköznapiak problémáival és egyetemes gondolatokkal foglalkozik, addig Rod szexualitásával igyekszik szembenézni - de Vári-Kovács pontosan érzékelteti: e két kérdés egy nagyból táplálkozik, a ki vagyok én?-ből. Andrádi Zsanett a besavanyodott fapina, Mrs. B. szerepében

rendkívül leleményességgel ábrázolja a közhelyeket (jellegzetes rövid sikításai különdíjasak), miközben a Mackólányból egy selymes, és lány vérszomjas ölebet hoz ki. (Andrádi egyébként a többi bábszerepben is megjelenik, hiszen többször is előfordul, hogy ugyanannak a színésznek két színén lévő puppet is jutna, ekkor legtöbbször ő segíti létezéshez a figurákat, míg a szerep birtokosa a másik báb mögött szinkronhangot biztosít neki. Ez hihetetlen koncentrációt, rutint, és koreográfiát igényel, a legnagyobb elismerés hangján mondhatjuk, hogy a fellépők egyetlen negyedbakit sem vétettek ebben, figyelmük a két és háromnegyed órás játékidő alatt feszes és osztatlan.) De nem csak bábokat, hanem a klasszikusnak mondható színpadi szerepeket (amelyek emberformában jelennek meg) is ötletesen, kreatívan ábrázolják a színészek. Radnay Csilla mind a kedvességet, a lágyságot mind az agressziót remek arányérzéssel túlozza el az l és r hangot következetesen keverő Sente Ste szerepében, így válva egyszerre szerethetővé és hihetlenné a pszichológus lány figurája, aki minden jószándéka ellenére nem képes racionális kapaszkodókat kialakítani a világgal. Serbán Attila Michael Jacksonja túlmutat az egyszerű hecc kategóriáján, az abszurd természetességével kibontott karakterré válik, a Jacksonról ismert híreket személyes öniróniával látja el, miközben keretet ad az előadásnak is, hiszen ezért van itt. Simon Kornél Brianje bár komikus, a színész sejtelmességet ellenpontoz némi töketlenséggel, ezáltal hozva létre feszültséget.

Első látásra Horesnyi Balázs díszlete tűnhet szegényesnek, de hamar kiderül: éppenhogy kiváló arányérzékről és eltaláltságról tanúskodik; az előadás egészét tekintve végig praktikus és ötletes tudott maradni, minimálvizuált hozva, ami ezen az estén a legkövetkezetesebb húzás, hiszen a babaházak és a kellékek minden szükségeset kibontanak magukból, egyszerűek és látványosak egyben. Howard Lloyd gazdag színvilágot felvonultató jelmezei jól egyenlítik ki a sötétebb tónusú látképpel, így változnak a ruhák nem csak vizuális élménnyé, de jellemvonásokká is (gondoljunk csak Sente Ste tradicionális japán vagy Brian teljesen laza öltözetére). Cortés Sebastian koreográfiáját is a lényegre törés jellemzi, és a legszebb, hogy az élőszereplők és a bábok általa eggyé válnak: a mozgáskoordinációban Kovács Géza látszólag mi sem érthetőbb módon irányította a bábokat - a könnyedség mögött a munka nagysága érezhető. És ezen az estén még a technika sem szól közbe, így Robert Lopez és Jeff Marx igényesen populáris dallamai könnyedén másznak a fülünkbe, az előadás után is meg-megrázva a dobhártyánkat: a Lázár Zsigmond vezette zenei részleg lendületesen, jókedvvel süviti a kommersziális harmóniakat sokszor idézőjelbe helyező zenét a szellemesen meglepő, rusztikus szövegek alá. Olyannyira, hogy még az olyan közhelyes textus, mint az "adjál, hogy neked is jó legyen" is képes mentesülni a sallangoktól, ami - a fent említettek mellett - Harangi Mária ízléses, tempós, hangulatos és a sekélyességtől egészséges távolságban maradó rendezését is dicséri.

Néha egy kicsit sok a felületi keserv, néha hosszabban uralja a teret a romantikus melodramai szál a kelleténél, de ez a mérték ízléskérdés, a negatív határnak még közelében sincs soha az előadás. Baráthy György dramaturg alapvetően remek egyensúlyban tartja ezeket, és ügyel az öncélúság és a szigetszerűség elkerülésére. A dramaturg fordítása is kiemelkedően szellemes munka: a Monty Python Repülő Cirkuszának képtelen konkrétsága, a South Park alátámasztott, természetes-naturális túlzósága lebeghetett szeme előtt az egészen kiváló, színésznek és rendezőnek egyaránt rengeteg játszható (és szinte mindig ki is játszott) lehetőséget rejtő magyar szöveg elkészítésekor.

Aztán befejeződik a felnőttnevelés - hiszen mondjuk ki, ugyanaz történik itt, mint a Szezám utcában, csak a célközönség már elhagyta az iskolapadot -: mindenhol lehull a lepel, hiszen kiderül, hogy az életnek a nagy közhelyeken túl úgy sincs megfogalmazható értelme (azokat meg minek hajtogatni), a válságra a pornó a legkézenfekvőbb megoldás, jó ügysem lesz. De időnként jó rajta nevetni, mert néha tényleg szar, és néha tényleg jó önzetlenül adni, és ha ezt tudjuk, akkor annyira mégem rossz. Ha pedig ezekről elfeledkeznénk, mert a katyvaszban nem látunk a dolgok mögé, akkor itt a mi utcánk, a Révay utca. Oda kell betérni.

PS: Feltétlenül vigyenek magukkal némi aprót! Adni tényleg jó...